

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Asiantuntijoiden poimintoja vuoden 2024 rahoituskatsauksesta Hameen ELY-keskus

Maaseudun ja maatalouden rahoitus

Maaseudun yritystukea myönnettiin vuonna 2024 yhteensä 2,17 miljoonaa euroa.

– Vaikka Suomen talouden taantuma kääntyi hienoiseen kasvuun vuoden 2024 aikana, vaimea talouskasvu heijastui vielä loppuvuonna yritystukien kysyntään, rahoitusasiantuntija **Kari Palvaila** kertoo.

Maaseudun kehittämisrahoitus kuluvalle rahoituskaudella saatiin vuoden aikana liikkeelle, kun hallinnon sähköinen Hyrrä-järjestelmä mahdollisti rahoituspäätökset ja Ruokavirasto sai ohjeistuksensa valmiiksi. Merkittävää oli, että päätöksenteko saatiin käyntiin vuoden aikana, koska ensimmäiset haut olivat jo vuonna 2023. Uusille maaseudun kehittämisen hankkeille oli selkeä tarve, koska hakemuksia saatiin runsaasti vuosien 2023–2024 aikana.

– Rahoitetut hankkeet ovat hyvin monipuolisia ja toteuttavat hyvin Hämeen alueellista maaseudun kehittämissuunnitelmaa. Rahoitusta myönnettiin esimerkiksi ruokasektorille maatalojen kehittämiseen, EIP alkutuotannon innovaatiohankkeeseen, ilmastokestävän metsätalouden, älykkäiden kylien ja matkailupalveluiden edistämiseen sekä maaseudun yrittäjyyden ja digiosaamisen kehittämiseen. Huomioitavaa oli muun muassa ympäristö- ja ilmastoteemaan liittyvien yleishyödyllisten investointien sekä kahden uuden yritysryhmähankkeen rahoittaminen. Erikoisuutena voidaan pitää sydänturvallisuuteen liittyvän hankkeen ja siihen liittyvän investoinnin rahoittamista, maaseutuyksikön kehittämispäällikkö **Timo Kukkonen** sanoo.

Maatalouden investointituet kiinnostivat vuonna 2024. Myönteisiä rahoituspäätöksiä tehtiin yhteensä 149 kappaletta. Hakemuksissa ja myönnettyissä tuissa painottuivat viljankuivaamiseen ja varastointiin liittyvät investoinnit sekä ympäristön tilaa edistävät investoinnit. Myös nuoren viljelijän aloitustuen osalta tukea haettiin vilkkaasti. Tilanpidon aloittamisia tuettiin huomattavasti keskimääräistä vuotta enemmän, yhteensä 36 kappaletta.

Kalatalouden rahoitus

Elinkeinokalatalouden EU-tuella jatkettiin etenkin kalatalouden alkutuotannon toimintaedellytysten kehittämistä valtioneuvoston hyväksymän kotimaisen kalan edistämishojelman mukaisesti. Elinkeinokalatalouden rahoituksella tuettiin mm. kaupallisten kalastajien sekä Padasjoen ja Asikkalan kalasatamien investointeja sekä kalatalouden kehittämistä.

– Esimerkiksi Asikkalan kirkonkylän purkupaikalle hankitaan jäähileasema ja sen laituri-aluetta sekä valaistusta kehitetään alueen kaupallisille kalastajille sopivaksi, kertoo johtava kalatalousasiantuntija **Jorma Kirjavainen**.

Rakennerahastot (EAKR ja ESR+)

Rakennerahastoista tarjottiin jälleen monipuolinen kattaus kehittämisrahoitusta. Suurimmaksi rahoituksen hyödyntäjäksi nousivat yritykset, joita tuettiin molemmissa maakunnassa lähes kolmella miljoonalla eurolla. Kanta-Hämeessä merkittävä osa rahoista ohjautui Forssan alueelle, jossa reagoitiin äkilliseen rakennemuutostilanteeseen.

– Hämeessä rahoitettiin vuoden 2024 aikana monipuolisesti eri toimialojen yrityksiä pk-yritysten sektorista. Etenkin digitalisaatiota ja teollista toimintaa edistävät kehittämis- ja investointihankkeet ovat hakeneet ja saaneet rahoitusta innovatiiviseen tuote- ja palvelukehitystoimintaan. Vuoden 2024 loppupuolella erityisesti investoinnit ovat kiinnostaneet selkeästi aiempaa enemmän Hämeen yrityksiä, toteaa rahoituspäällikkö **Juho Wuorinen**.

Uutena avauksena rakennerahastojen puolelle oli ympäristön kehittämishankkeet, joissa keskityttiin erityisesti energiatehokkuuden edistämiseen, ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja kiertotalouteen siirtymisen edistämiseen.

– Kesän kynnyksellä toteutettu hakukierros poiki mielenkiintoisia avauksia Hämeeseen. Esimerkiksi Kanta-Hämeessä tavoitellaan asemaa Suomen johtavana sienimateriaalien biovalmistuksessa. Päijät-Hämeen puolella puolestaan lähdetään ratkaisemaan tekstiilien korkeamman jalostusasteen kiertotaloushyödynnyksen haasteita uusilla teknisillä materiaalihallintamenetelmillä, kertoo rahoitusasiantuntija **Johanna Jalonen**.

Suurin lasku, tai oikeastaan paluu normaaliin, myönnetyn tuen määrässä tapahtui työllisyyttä, osaamista ja osallisuutta tukevassa ESR+ rahoituksesta. Vuoden 2023 tilanteessa näkyi vielä aiempien vuosien hakemusruuhkan purkaminen.

– EURA2021 -järjestelmän käyttöönoton viivästyminen on koetellut rakennerahastojen toimintaa kovalla kädellä viime vuosina. Vihdoin järjestelmä alkaa olla siinä kunnossa, että rahoitusta voidaan myöntää hakijoille normaalisti ja aiemmin syntyneitä hakemusruuhkia on saatu purettua, toteaa rahoitusyksikön päällikkö **Niina Lamberg**.

Team Finland ja Business Finland

Yritysrahoituksen näkökulmasta vuosi 2024 oli kaksijakoinen. Hämeen ELY-keskuksen yritysrahoitus veti hyvin ja rahat saatiin jaettua hyville hankkeille. Business Finlandin puolella molempiin maakuntiin tuli yksittäisiä isompia hankkeita ja kruununa Kempowerin veturihanke, mutta muutoin Business Finlandin rahoitus ja kappalemäärät laskivat molemmissa maakunnissa edellisvuoteen verrattaessa.

– Vuodelle 2025 TKI-rahoituksen valtuudet ovat kasvussa ja TKI-toimiin tullaankin panostamaan molemmissa maakunnissa entistä enemmän, summaa yrityspalvelutiimin tiiminvetäjä **Matti Nykänen**.

Team Finland-toiminnan osalta Ukrainan sota näkyi edelleen vientimäärissä ja uusien avauksien teossa, mutta kasvusta kiinnostuneita yrityksiä löytyi molemmista maakunnista edellisvuosien tapaan. ELY-keskus jatkaa yrityspalvelua ja rahoitustoimintaa normaalisti myös 2025 ja koordinoimme Team Finland -toimintaa molemmissa Hämeen maakunnissa kuten ennenkin. TE-uudistuksen myötä yrityspalvelumme saivat myös lisäresursseja yritysten kontaktointiin, aktivointiin ja neuvontaan.

– Toivotaan että yritykset heräävät hyödyntämään Business Finlandin TKI-rahoituksia, kun globaali tilanne näyttää hieman valoisammalta, Nykänen jatkaa.

Työvoima- ja yrityspalvelut

TE-palvelujen siirto valtiolta kuntien vastuulle vuoden 2025 alusta lähtien vaikutti merkittävästi työllisyyspalveluihin jo vuoden 2024 aikana. Vuosi 2024 oli viimeinen vuosi, kun ko. palvelut rahoitettiin ja hankittiin ELY-keskuksessa. Työ- ja elinkeinoministeriön Hämeen ELY-keskukselle osittama hankintamääräraha pieneni edellisvuodesta, mikä vaikutti hankittavien palvelujen määrään ja keston. Osa palveluista oli tarkoitukseenmukaista suunnitella normaalia lyhyemmiksi ja päättymään vuoden 2024 aikana, jotta ennakolta ei si-dottu kuntien ja sitä kautta Hämeen neljän tulevan työllisyysalueen rahoja. Sellaisissa vuonna 2024 alka-neissa palveluissa, jotka jatkuivat vuoden 2025 puolelle, vuoden 2025 aikana aiheutuvat kustannukset siir-tyivät palvelussa olevan asiakkaan kotikunnan työllisyysalueen maksettavaksi.

Palkkatukia ja starttirahoja myönnettiin ja maksettiin yhteensä 15,3 miljoonaa euroa, mikä on 11 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2023. Osa vähennyksestä selittyy sillä, että vuoden 2025 puolelle jatkuvissa palkkatukijaksoissa vuoden 2025 kustannuksista vastaavat työllisyysalueet. Ammatillisia lisä- ja täydennys-koulutuksia hankittiin 1,2 miljoonalla eurolla, josta yhteishankintakoulutusten osuus oli noin kolmasosa. Maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksiin käytettiin 4,1 miljoonaa euroa, mikä on jonkin verran edellis-vuotta enemmän. Muihin työllistymistä edistäviin palveluihin, kuten valmennuksiin, asiantuntija-arviointeihin, kokeiluihin, kulukorvauksiin ja työllisyyspoliittisiin hankkeisiin, käytettiin lähes 4,4 miljoonaa euroa.

Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä

Vuonna 2023 voimaan tulleen lakimuutoksen myötä kunnille ja hyvinvointialueille maksetaan korvauksia myös tilapäistä suojelua saavista henkilöistä, joille on myönnetty oleskelulupa ja rekisteröity ensimmäinen kotikunta. Tilapäistä suojelua saavien ohella korvauksia voidaan maksaa myös muista kotoutumislaisista erikseen mainituista henkilöistä. Hämeen alueella tammi–joulukuussa 2024 maksettiin valtion avustusta ko-toutumisen edistämisestä yhteensä noin 13,5 miljoonaa euroa. Kanta-Hämeeseen maksettiin korvauksia kaikkiaan noin 6,6 miljoonaa ja Päijät-Hämeeseen yli 6,9 miljoonaa euroa.

Vesistöavustukset

Vuonna 2024 valtaosa vesistöavustuksista kohdistui valuma-alueitasoiseen suunnitteluun. Yhdessä jo me-neilläään olevien hankkeiden kanssa ne täydentävät toisiaan.

– Avustuksia haettiin aiempaa vähemmän, sillä vesienhoitotyöhön on tällä hetkellä useita muitakin rahoitus-mahdollisuuksia. Näitä Kanta- ja Päijät-Hämeen vesienhoitotyötä tekevät tahot ovat onnistuneesti käyttä-neet, kertoo johtava vesitalousasiantuntija **Elina Laine**.

ASiantuntijoiden Poimintoja Vuoden 2024 Rahoituskatsauksesta

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

10.2.2025

Etukannen kuva: Maisema Lahdesta 2024, Santeri Palomäki.

www.ely-keskus.fi